

INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN

1921—1926

BCU Cluj-Napoca

SOCAS 2004 03153

CULTURA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI

1926

S 230

~~S 425~~

~~M 3102~~

301 (498) (061.2)

061.2 : 301 (498)

INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN

Institutul Social Român a fost înființat în anul 1921 de un număr de specialiști, în scop să cerceteze problemele sociale ale României și să ajute la cunoașterea și dreapta lor deslegare.

Istoric

El apăsă la acea dată destul de pregătit, atât în ce privește o bună funcționare cât și primirea cu înțelegere din partea opiniei publice, pentru că veniă după activitatea de aproape trei ani a Asociației pentru Studiul și Reforma Socială. Era chiar o dezvoltare firească și o încununare a acelei activități.

Deaceea un istoric al Institutului Social Român, și chiar o cercetare a scopurilor și organizării propriu zise pentru ajungerea lor, nu pot fi încercate fără o întârziere de câțiva timp la acea alcătuire primordială. Se vor înțelege astfel mai cu înlesnire, nu atât existența unor anumite convingeri teoretice, în strânsă legătură de altminteri cu cele din urmă rezultate ale științei sociale, dar mai ales focul unei încrederi și entuziasmul întreprinzător al unor fapte care, fără aceasta, ar rămâne misterioase.

Asociația pentru Studiul și Reforma Socială s'a născut în Aprilie 1918 la Iași, capitala pe acea vreme nu numai a Moldovei, ci a țării. Data singură arată pe ce substrat se ridică. Cei mai de seamă intelectuali ai neamului, îngrămădiți acolo de asprimea istoriei, din restul Regatului evacuat, dar sporit și cu refugiați din pământurile iredente, erau martori ai dezastrului și nu-l puteau accepta. S'a petrecut atunci în comunitatea lor aceeași revizuire de conștiință și s'au luat aceleași hotăriri pe care tocmai țara care mai ales le provocă le cunoscuse cu mai bine de un veac în urmă, în zilele napo-

*Asociația
pentru Studiul
și Reforma
Socială*

leoniene. Trebuie pregătit un nou suflet și acesta ajutat, între hotarele strâmtate și Româniî împutinați, deocamdată să lege strâns ceea ce se destrămă, iar mai târziu să recâștîge, poate, cât se pierduse, rășluri și idealuri. Paguba din ordinea materială trebuie compensată și întrecută printr'un adaus din ordinea morală.

Astfel erà atmosfera generală. In ea trăiau și oamenii, cunoscători în deosebi ai problemelor sociale, cari, după multe adunări și consfătuirii în jurul unui program de activitate în legătură cu preocupările lor, s'au oprit la formula Asociației pentru Studiul și Reforma Socială.

Iniințarea ei a fost adusă la cunoștințã printr'un apel, care curând a trecut linia posturilor din Moldova-de-Jos și a ajuns la București, cu întâii întorși ai armistițiului. Economisți, sociologi sau oameni de practică socială rămași în teritoriul ocupat s'au grăbit să adere. Asociația a început să lucreze, la organizarea ei, deodată la Iași și la București. Atitudinea erà în acelaș timp critică și constructivă. Apelul o mărturisește rășpicat:

«Viața publică românească trebuiește organizată din nou pe alte temelii. Intâmplarea norocoasă ori nenorocoasă, simpla oportunitate ori simpla chibzueală și afirmare a nepregătiților și adesea a interesașilor, trebuie definitiv înlăturate prin introducerea unei pozitive cunoștințe a lucrurilor, prin o siguranță cât mai mare în întrebunțarea mijloacelor disponibile pentru atingerea celor mai nimerite scopuri, în sfârșit prin sistematizarea diviziunii muncii în așa chip ca fiecare să facă ceea ce pricepe».

După câtva timp, Asociația putea să-și așeze sediul în București și să strângă în jur pe toți membrii. La un an dela iniințare, în Aprilie 1919, ea scotea întâiul număr din revista de cercetări, organ al său: «Arhiva pentru Știința și Reforma Socială». În Decembrie 1919, trecând treptat la împlinirea deosebitelor intenții de început, încercă să dea viață unui «Institut Social Românesc».

*Proiectul
unui Institut
Social
Românesc*

Acest Institut trebuie, în forma de atunci, să colecționeze materialul informativ pentru tot ce privește problemele sociale și politice din România și să stea la îndemâna atât a cercetătorilor și oa-

menilor de Stat, cât și a instituțiilor publice și particulare. El urmă să fie alcătuit din cinci secții: bibliotecă, repertoriu bibliografic, dosare pe chestiuni, colecții de documente și birou de informații. Asociația înțelegea să-și continue activitatea alături și fără să se confunde cu el, dar sprijinindu-l din toate puterile, ca unul din instrumentele de lucru de care nu se putea lipsi. În felul acesta organizarea lui rămânea mai largă, și ca mijloace și ca oameni, decât cadrele unei asociații științifice. Aceasta în schimb îi pregătiă, îi centraliză și îi puneă în valoare materialul.

Institutul Social Român astfel gândit nu s'a putut realiza la acea dată. Asociația pentru Studiul și Reforma Socială a mai lucrat un an în vechea formă, până când adunarea generală ordinară dela 13 Februarie 1921, a hotărît ca așezământul, care se urmăriă în afară de cadrele și numai cu colaborarea Asociației, să se facă în chiar marginile ei. Asociația s'a transformat în Institutul Social Român. Acelaș organism uniă de rândul acesta în el cercetarea problemelor și instrumentul acelei cercetări.

Institutul Social Român și-a însușit, precizând și lărgind, scopurile Asociației pe care o înlocuise. Nu eră numai o simplă schimbare de nume, ci realizarea unei prefaceri schițate în sânul Asociației încă mai de mult. Incercarea primă, de creare, fie și în afara ei, a unui «Institut Social Românesc», nu eră decât o manifestare a acelei prefaceri și o formulă, nedesăvârșită atunci, de rezolvare a ei. Imprejurările istorice și sociale mult deosebite de cele dela înființare, cu toate că data acestei înființări eră atât de apropiată, o impuseseră.

Intuiția că lumea întreagă, și România în deosebi, intră în faza unor reforme fundamentale, pentru care trebuiau adunate la un loc sau stimulate priceperile și pregătită opinia publică, se dovedise exactă. Cadrul și condițiile în care acele reforme aveau să se producă, ajunseseră însă, cel puțin pentru țară, în răstimp, altele. Generația care se așteptă, în nesiguranța războiului, la și mai grele încercări, se găsiă deodată martoră, la sfârșitul lui, a împlinirii întregului ideal național românesc. Problema se complicase, dar și starea de spirit

*Institutul
Social Român*

în care ea urmă să fie cercetată eră una nouă, de entuziasm și de optimism.

Ca o pildă a celeilalte stări de spirit, în care se născuse Asociația, e destul poate să se arate că în consfăturile prealabile se propusese, și propunerea s'a discutat îndelung, ca nimeni să nu fie primit membru dacă e înscris într'un partid politic. Apelul ieșit din aceeaș atmosferă și care nu e numai un program, ci pe alocuri și un rechizitoriu, vădeă o pornire asemenea, de idealism flagelant. Institutul nu mai cunoaște această nuanță afectivă și intră sobru în tiparele lui de laborator științific și de elaborare obiectivă. Obiectivitatea căpătase acum un caracter mai larg. Institutului îi ajunge dacă membrii săi uită că sunt oameni politici în ședințele și în secțiile unde lucrează, tocmai pentru ca rezultatul activității lor acolo să aibă toată răspunderea pe care o dă nepărtinirea. Calitatea de om politic militant, de orice nuanță, nu putea fi, cu această condiție, o piedecă la participare.

E deosebirea, în România, dintre începutul lui 1918 și începutul lui 1921, și poate dintre Iași unde se închegease ideea și dintre Bucureștii de realități și realizări politice.

Scopul

Institutul Social Român urmărește:

A) Să cerceteze problemele științelor sociale și în deosebi cele privitoare la starea socială a României;

B) Să facă, pe baza studiului, propuneri practice necesare pentru înfăptuirea operei de reformă socială în România;

C) Să pună la îndemână membrilor ca și tuturor persoanelor pe care le interesează chestiunile sociale, mijloacele de documentare asupra lor, și

D) Să contribuie la răspândirea cunoștințelor sociale.

*Organizație
Activitatea în
secții*

Pentru ajungerea acestor scopuri, Institutul Social Român a crezut că în întâiul rând e nevoie de o organizare a muncii științifice. Activitatea lui, ca să cuprindă cu un debit egal câmpul întreg în care să se exercite, trebuie să fie mai mult decât suma activităților întâmplătoare individuale ale membrilor. Acest plus constituia tocmai ceea ce Institutul aducea propriu și dreptul lui vădit

la existență. El mai înseamnă apoi, în afară de valoarea intrinsecă a realizărilor, dovada creării acelei atmosfere de stimul reciproc prin buna grupare a colaborărilor și prezența neîntreruptă a unui program de lucru, care, comunității îi dă garanția continuității, iar, fiecărui gânditor, sentimentul de încredere în eficacitatea eforturilor, izvor de noi opere.

Din această convingere a ieșit gruparea pe specialități a membrilor Institutului și activitatea lor în secții. Institutul, rămânând altminteri un corp unic și acționând unitar, nu lucrează efectiv în cercetările de tot felul pe care le urmărește, decât așa. Secția se alcătuește îndată ce există un număr de membri din aceeași specialitate, care pot lucra. Ea își alege un președinte și un secretar, care îl ajută, își fixează un program de lucru, referenți pentru anumite chestiuni și ședințele de discuție. Pentru serii întregi de probleme s'a ajuns în chipul acesta în cursul anilor, fie la studii controlate și întregite printr'o largă desbatere comună, fie chiar la propuneri și concluzii care, primite apoi de adunarea generală a secțiilor, au fost prezentate ca vederi ale Institutului.

Impărțirea în secții se păstrează flexibilă. Secțiile se pot face și desface, după trebuință și posibilități, se pot contopi două sau mai multe cu preocupări mai înrudite; membrii uneia nu numai că pot participa la ședințe, dar pot fi și membri în alte secții decât a lor, fără să aibă însă și în acestea dreptul de vot. La înființare, de pildă, cei vreo sută de membri ai Institutului erau repartizați în următoarele secții: agrară, financiară, comercială, industrială, juridică, administrativă, politică, igienă socială și demografică, culturală, teorie politică și socială. S'au înființat mai târziu și o secție bibliografică, una de politică externă și altele sociologică și de studii feminine, sau unele din acestea n'au mai lucrat, iar altele s'au contopit într'una singură.

Rezultatele activității, astfel îndrumate, din secții, s'au răsfărat în cele trei forme de manifestare a Institutului; publicații, conferințe și proiecte de legi.

Rezultate

*Publicații
Arhiva pentru
Știința și
Reforma
Socială*

Încă din Aprilie 1919 putea să apară organul, pe atunci al Asociației pentru Studiul și Reforma Socială: «Arhiva pentru Știința și Reforma Socială». Revista a fost îmbogățită și îmbunătățită treptat, atât în cuprins cât și ca tehnică, așa încât astăzi, ca organ al Institutului Social Român, ea poate sta cu cinste alături de marile reviste de științe sociale din orice țară înaintată. Acest fapt a găsit recunoaștere și în afară, prin colaborarea unor străluciți sociologi străini.

În studiile și contribuțiile legislative, documentare, bibliografice și de mișcarea ideilor, din Arhiva, s'au perindat în cei din urmă cinci ani, de atât de intense și hotărâtoare preocupări sociale, rîdul meditației științifice a celor mai de seamă gânditori și propunerile de reformă ale celor mai experimentați din conducătorii serviciilor sau opiniei publice din România. În 24 de fascicule mari s'au tipărit peste 3600 de pagini de mare format, ceea ce dă, calculând tirajul, vre-o 7.000.000 de pagini de tipar. Nici o revistă română de știință nu poate să arate, în acest timp, rezultate nici pe departe asemănătoare.

Cu tot caracterul ei, firesc, de publicație «grea», «Arhiva» a fost întâmpinată dela început cu un interes unanim. Dovadă colaborările numeroase ale specialiștilor din toate ramurile și școlile științifice și politice, alții decât membrii Institutului, cari li s'au adaus necontenit acestora. Revista ajungea astfel nu numai întâiul exponent din țară, și cronologic și calitativ, al preocupărilor sociale, simbolizând o etapă de evoluție, dar realizează și acea tribună publicistică, liberă și înaltă, de unde toți chemații, fie ei de orice părere, erau puși în măsură să-și arate acea părere.

*Buletine
de secție*

Pe lângă publicația periodică a Institutului, organ al său și adevărată enciclopedie politică, au mai apărut un timp și două buletine de secție: Buletinul secției juridice și Buletinul secției industriale. Existența lor aparte eră îndreptățită din două motive: întâiu, activitatea de ședință a acestor două secții eră așa de mare încât nu-și putea găsi loc în întregime, fie prin caracter, fie prin dimensiuni, nici în partea de studii sau de buletin propriu zis al secțiilor, din «Arhiva», nici în biblioteca specială despre care vom vorbi; și în al doilea rând, problemele cercetate erau de așa actualitate încât

aducerea la cunoștință a rezultatelor desbaterii lor nu eră îngăduit să fie amănată. Unele din aceste probleme au primit apoi o soluție practică fericită tocmai datorită comunicării la timp făcute, a discuțiilor din secție, prin Buletinul ei, care nu eră legat de apariția mai depărtată și la perioade fixe a «Arhivei».

Iată câteva subiecte discutate în secții:

In cea juridică.

In Asociație, înainte de 1921: Observații critice asupra sistemului decretelor-legi; anomaliiile, contrazicerile, ciudățeniile decretelor-legi; necesitatea unui consiliu legislativ; Contenciosul administrativ; necesitatea revizuirii Constituției, în dispozițiile sale privitoare la puterea judecătorească; reorganizarea Senatului; legea Asociațiilor profesionale; organizarea administrativă; Statutul funcționarilor publici.

In Institut, după 1921: Reforma Constituției, diferitele proiecte; organizarea consiliului de Stat cu atribuții legislative; responsabilitatea Statului și a funcționarilor publici și în special cea ministerială, pentru prejudicii aduse particularilor; organizarea și unificarea administrativă; impreviziunea în materia dreptului privat; reforma procedurii civile și a organizării judecătorești; reforma codului penal și a procedurii penale; unificarea legislației; reforma legislației cambiale; procedura minorităților înaintea Societății Națiunilor.

In secția industrială.

In Asociație: Politica Statului în chestiunea refacerii industriale diferite sisteme de remunerare a muncii; Oficiul național al combustibilului; problema muncii; dacă România poate deveni o țară industrială și în ce măsură; Statul și criza locuințelor.

In Institut: Monografia comunei București.

In secția de politică socială: Monografia vieții sociale în fabrică.

In secția sociologică: reforma învățământului (primar, secundar, profesional, universitar) din punctul de vedere al științelor sociale.

In secția de politică externă: problema Dobrogei; procedurile de aplanarea conflictelor internaționale în sânul Societății Națiunilor și modificările aduse Pactului prin adunarea dela Geneva.

In secția de studii feminine: Literatura socială și viața socială

în America; cursuri de pregătire pentru secretare; chestionare pentru studiul copilului.

Simpla lor enunțare, cu așezarea în cadrul vremii, dă pentru oricine dovada cu cât au premers, ca o preocupare de secție a Institutului, enunțarea și soluționarea de către Stat a celor mai însemnate dintre ele.

Monografii

A doua categorie de publicații a fost inițiată încă dinaintea apariției «Arhivei». Ea cuprinde contribuțiile cu caracter monografic ale membrilor și s'a numit Biblioteca Asociației pentru Studiul și Reforma Socială. Până în 1922, în anii de criză ai tiparului românesc, ieșiseră 16 numere, reprezentând aproximativ 15.000 de exemplare cu 50.000 de pagini de tipar. Câteva titluri arată care erau chestiunile tratate: Participarea la beneficii; Probleme de politică de bancă în România; Magistratura; Casele de pensuni ale întreprinderilor particulare și asigurarea funcționarilor; Organizarea comerțului exterior în epoca de tranziție; Misiunea cooperativă din orașele noastre; Problema despăgubirilor de războiu; Refacerea economică a României; Reforme muncitorești; Reforma agrară în diferite ținuturi ale României; Măsuri financiare extraordinare.

Niciuna din preocupările mari ale vremii nu lipsește. Se vădiă și pe calea aceasta că noua instituție înțelege să facă teorie numai în legătură cu trebuințele stringente ale societății în care se organizează. Institutul Social Român a continuat această activitate de Monografii cu lucrări, cum este aceea despre Istoricul Băncii Naționale.

Conferințe

Un alt mijloc, pe lângă publicații, de contribuire la răspândirea cunoștințelor sociale și care a fost cu putință și a funcționat fără greș, tot mulțumită organizației muncii științifice din Institut, a fost acela al prelegerilor publice. Seria a cincea abia s'a încheiat. Ea a tratat în 18 conferințe, cam cât au cuprins și ceilalți ani problema Capitalismului în viața socială. Problemele cercetate până acum au fost în ordinea cronologică: *Noua Constituție a României*; *Doctrinile partidelor politice*; *Politica externă a României*; *Viața socială a României după războiu*; *Capitalismul în viața socială*. Fiecare serie de prelegeri iese într'un volum, cu anexe

documentare sau de bibliografie trebuitoare. Cele dintâi trei au și apărut. Intâiul volum aduce, în anexă, textele noilor Constituții ale Statelor europene, iar cel de al treilea textul tratatelor, convențiilor și al materialului în legătură cu Societatea Națiunilor și cu problemele de politică externă ale României, ambele în limba franceză, pentru cât mai largă lor folosință. Adausul acesta e, atât prin clasificare cât și prin notele care-l însoțesc sau prin greutatea de descoperit în altă parte a unor piese, și în general prin imposibilitatea, chiar în publicații străine, de aflare a lor la un loc, o lucrare nu numai cu caracter de originalitate, dar, prin obiect, fără pereche, cel puțin în literatura de acest gen din România. Ea reprezintă până acum aproape 1600 de pagini efective, cu un număr general de pagini de tipar de aproape 2.500.000. Publicațiile de tot felul ale Institutului sumează astfel cam 6300 de pagini și în cifre de tiraj cam 11.000.000 de pagini de tipar. Ținând seama de răspândire, cel puțin o jumătate din aceste pagini au ajuns în mâinile cetitorilor. Celelalte sunt în circulație. Multe din lucrări sunt azi epuizate.

Conferințele au realizat multe idei pe care le avea Institutul, despre felul și scopul contactului direct cu publicul, al unor oameni de cer, cetări științifice strănsi într'o colectivitate de lucru. Ele au fost, întâi-organizate în mari cicluri unitare. O problemă eră privită și în adâncime, fiind desfăcută în deosebite subiecte, caracteristice și organice, dar eră privită și în suprafață, fiind luminată din cât mai multe puncte de vedere. Intenția aceasta ducea la a doua grupă de criterii: după material, conferențiarii. Ei erau aleși mai cu seamă dintre membrii Institutului. Afară de membri însă, se făcea regulat apel și la cercetători sau exponenți ai unor idei, din afară de Institut, atunci când erau specialiști recunoscuți ai unui domeniu. Dacă acești cercetători sau exponenți nu puteau fi ușor găsiți în țară ei erau invitați din străinătate. Mari învățați sau cugetători politici francezi, germani, elvețieni, englezi, americani au trecut astfel pe la tribuna Institutului sau au fost înscriși pentru conferințele care s'au încheiat de curând. O censură pentru păreri, atunci când ele erau documentate și obiectiv expuse — iar garanția împlinirii acestor condiții se luă la selecția confe-

rențiarilor — nu există. Lărgimea aceasta de vederi, alături de subiecte, totdeauna luate dintre preocupările fundamentale ale vremii, și de persoane, în atâtea cazuri cu neputință de ascultat în altă parte sau supuse unei asemenea discipline, cum au fost de pildă șefii și frunțașii diferitelor partide politice vorbind ca oameni de știință despre doctrina partidului lor, au făcut din conferințele Institutului un prilej de adunare la un loc a mii și mii de ascultători din toate păturile societății. Ele au alcătuit prin regularitatea și seriozitatea lor o adevărată academie de științe sociale, cu ședințe publice. Peste 60.000 de ascultători au luat până azi parte la ele.

*Propuneri
practice*

Altă formă de manifestare a Institutului trebuia să fie propunerile practice pentru înfăptuirea operei de politică socială în România, și, în întâiul rând, proiectele de legi. Pentrucă în privința posibilității și oportunității alcătuirii unui proiect de lege, care în acelaș timp să reprezinte vederile Institutului și să fie ieșit din secții cu specialiști de concepții sociale și politice deosebite, s'a născut controversă, ca să se înțeleagă activitatea dela acest capitol e nevoie ca el să fie privit sub trei înfățișări ale lui. Întâia, aceea propriu zisă a proiectului de lege.

Așa, de pildă, întâia lege de politică socială în România întregită și cu care debută nou înființatul Minister al Muncii, a folosit cu oarecare schimbări un antreproiect rezultat din desbaterile secției de politică socială a Asociației pentru Știința și Reforma Socială. Prin adresa No. 115 din 1 Iunie 1920 Ministerul cerea președintelui Asociației să pună în discuția secțiilor juridică și de politică socială proiectul de lege amintit, în forma în care fusese propus parlamentului, și să-i împărtășească observațiile făcute.

Dar celelalte două înfățișări nu trebuie uitate nici ele. Au fost secții întregi, mai ales cea agricolă, care mult timp nu s'au adunat ca să lucreze teoretic din pricină că aproape totalitatea membrilor erau chiar organele care participau activ și hotărîtor la pregătirea legilor agrare în România sau le supravegheau buna aplicare.

Pe de altă parte, atâția alți membri al Institutului au participat ca membri ai Parlamentului la discutarea diferitelor proiecte de lege, într'un spirit care, chiar dacă apărea colorat de ideologia politică sau

de interesul de moment al propriului partid, nu dădeau mai puțin la iveală disciplina și grija de opinia Asociației științifice de unde venia. De multe ori acele proiecte fuseseră discutate pe larg în ședințe anterioare ale Institutului, ca probleme mari ale vremii, și membrul trecut apoi în rostul lui de parlamentar avea astfel perspectiva atâtor vederi de specialiști, care îl puteau călăuzi.

Intre mijloacele pentru ajungerea scopurilor lui, Institutul are prevăzută și acordarea de premii pentru lucrări anume propuse de comitet.

Premii

Intâia fixare de premiu a fost făcută cu puțință de donația de 80.000 de lei a unui membru, din al cărei venit urmă să se dea anual un premiu indivizibil de 4000 lei celei mai bune lucrări originale asupra oricărei chestiuni din domeniul economiei industriale în România. Premiul se cheamă «Mihail Manoilescu», după numele înființatorului.

Al doilea premiu a luat naștere prin donația d-nei Elena Râmniceanu, membră în secția de studii feminine, ca legatară universală a averii rămasă în urma morții Bucurei Dumbravă (Fanny Seculici), fostă membră a aceleiaș secții. Acest premiu, care se cheamă «Bucura Dumbravă», se dă anual, în Ianuarie, pentru o lucrare cu subiect de etică generală, și e în sumă de 20.000 lei.

. Institutul a urmărit apoi, încă dela început, să înființeze: 1) o bibliotecă de publicații române și străine asupra chestiunilor sociale; 2) o colecție arhivară cu material informativ de orice natură, ca bibliografie, dosare pe chestiuni și 3) un oficiu de informații.

Biblioteca

În toate celelalte întreprinderi, în care eră vorba de inițiativă și muncă științifică, Institutul a ajuns la realizări apreciabile. Organizarea lui și râvna membrilor îi erau de ajuns. Pentru orice ar fi cerut însă prea mari jertfe bănești și depășia, ca cerc de aplicare, activitatea propriu zisă a membrilor, Institutul eră, și mai e osândit, la mai slabe realizări. Fondurile pe care le are la îndemână sunt alcătuite din cotizațiile membrilor și din foarte puține și destul de modeste subvenții ale unor instituții particulare. În unii ani, dacă se amintește la acest capitol Banca Națională, lista s'a și încheiat.

Deaceea biblioteca a trebuit să rămână la mai puțin de 3000 de volume și, cu toate că încă din 1921 ea a fost pusă în valoare prin

deschiderea a unei săli publice de lectură, cu peste 100 de reviste de specialitate și ziare, de aprovizionat s'a aprovizionat din ce, în ce mai greu. Și aici au fost de mare ajutor, pe lângă unele schimburi cu publicații străine similare cu ale Institutului, donațiile binevoitoare ale unor membri. D-na L. Grecianu dă de pildă anual, în amintirea soțului său, Paul Grecianu, fost membru al Institutului și întâiul director al bibliotecii, o sumă de 2000 franci francezi pentru cumpărare de cărți și reviste de specialitate străine.

În schimb, colecția arhivară și oficiul de informații, care cereau pe lângă eforturile și cheltuelile care creează și întrețin o bibliotecă, și un personal pregătit, costisitor, sunt și astăzi deziderate așteptând zile mai fericite.

Ca o exemplificare tipică a aceleiaș stări financiare cu totul necorespunzătoare, Institutul se găsește și azi adăpostit într'o simplă sală nepotrivită, pusă încă de ani de zile la dispoziție cu multă dărnicie de un înalt așezământ de cultură română, cum e Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale, care-și tăia în felul acesta din propriile ei trebuințe de spațiu, destul de imperioase.

Membri

Poate fi membru în Institut, oricine are lucrări în vreunul din domeniile științei sociale sau o îndeletnicire permanentă care presupune o competență științifică deosebită. Cererea se face președintelui secției unde viitorul membru e chemat, prin pregătirea lui, să lucreze, și trebuie să fie sprijinită de trei membri ai Institutului. Votul secției se supune confirmării comitetului.

Membrii primiți în acest fel fac parte din categoria membrilor titulari, asupra cărora cade sarcina activității propriu zise a Institutului.

Pe lângă ei Institutul mai numără membri de onoare, persoane cu lucrări de seamă științifice sau care au dat un mare sprijin; membrii donatori, cari, cum se vede din nume, au făcut un dar mai însemnat Institutului; membrii asociați, oricine se ocupă de chestiunile sociale; și în sfârșit membrii corespondenți, persoane și instituții, străine cu aceleași condiții ca și membrii titulari numai că desemnați de comitet la propunerea unui membru al lui, și nu prin cerere.

Institutul Social Român e în acelaș timp în legătură, prin schimb de publicații, cu însemnate institute sociologice din lume și caută să-și immulțească aceste legături trecând și la schimbul de conferențieri.

Organizat în felul acesta și cu scopurile arătate, care năzuiau în întâiul rând spre o lărgire de orizont social, Institutul eră firesc să ajungă după toată activitatea lui, în legătură strânsă cu țara și trebuințele ei, la formele ideale de viață internațională. El a colaborat atât prin intervenția deadreptul, colectiv, cât și prin participarea multor membri ai săi, individual, la reorganizarea și întărirea asociației române pentru Liga Națiunilor și a dat o mare ospitalitate în ciclurile sale de conferințe acelor subiecte și acelor conferențieri, români sau străini, oameni de știință independenți sau trimiși ai Genevei, cai erau mai în măsură să răspândească în publicul mare românesc adevărata cunoștință despre noua așezare a lumii. La Institutul Social Român au vorbit d-nii Albert Thomas, Erik Colban, C. Zimmerman, reprezentanți autorizați ai Societății Națiunilor, apoi d-nii C. Bouglé, Duguit, Chapuisat, Truchy, Shotwell...

Institutul Social Român a fost recunoscut persoană juridică prin legea publicată în «Monitorul Oficial» No. 92 dela 29 Iulie 1923.

*I. S. R.
și
Societatea
Națiunilor*

*I. S. R.
personalitate
juridică*

În acești ani dintâi Institutul a inițiat lucrări în toate domeniile pe care și le-a hotărât dela început ca intrând în preocupările lui. Ele l-au dus înaintea unei situații care are caracterele unei crize. Iată în ce înțeles.

Activitatea propriu zis științifică a membrilor a dat rezultatele foarte îmbucurătoare amintite. Odată produse ele depășeau însă cadrul firește restrâns al unei asociații de cercetare, mândră numai pe organizarea proprie, cu desăvârșire originală, și pe autonomia și deci obiectivitatea ei, fără nicio îngrădire. Resfrângerea în societate și legăturile făcute numai decăt între cercul restrâns al Institutului și ceea ce se găsiă în afară de el au dat la iveală lipsuri care erau tocmai ale rostului acestuia nou și sporit. Mijloacele pentru înlăturarea lor nu mai stăteau în mâna Institutului.

*Lipsuri și
perspective*

Biblioteca, împreună cu anexele ei, materialul documentar și bibliografic, se dovedia cu totul neîndestulătoare. Dezvoltarea și folosirea acelei biblioteci cerea un local încăpător și un personal numeros și pregătit. Ea nu mai putea fi, ca în întâiele vremuri, numai a membrilor Institutului și a câtorva interesați și studioși primiți ca oaspeți, ci trebuia să stea la îndemâna tuturor persoanelor cu o sarcină oficială sau simpli particulari, care conlucrează în orice fel la pregătirea, facerea sau aplicarea legilor și cercetează din orice alt scop problemele sociale și politice.

Manifestările publice ale Institutului, fie că aveau forma de publicații, fie pe aceea de conferințe, se găseau și ele stânjenite. Organul periodic trebuia mărginit la proporții din ce în ce mai restrânse, pe când manuscrise de mare valoare documentară trebuiau să fie ținute în sertare. Conferențieri de mare vază din străinătate, doritori să-și dea contribuția la prelegerile publice și să strângă legături deadreptul pe această cale cu tânăra știință socială română, nu puteau fi aduși, din motive asemănătoare și lesne de priceput.

Sporirea vieții însăși a secțiilor, cu biurouri de lucru permanent sau cu săli de întrunire totdeauna la dispoziție, eră și ea oprită în loc. Cercul de activitate se lărgia dela sine, inițiativele se căutau și se înmănunchiau, dar posibilitățile materiale se păstrau tot cele de demult, acum cu totul inferioare.

Institutul Social Român, ca să-și îplinească menirea și să poată sta cu cinste, pentru el și pentru țară, alături de așezăminte asemenea din străinătate, cu care este egal până astăzi numai în seriozitatea metodei și a rezultatelor științifice, trebuie să-și aibă localul propriu, organizat ca un laborator de cercetări sociale, și un buget stabil, care să asigure săvârșirea și popularizarea acelor cercetări. Altminteri perspectivele de eficacitate spre viața universitară și spre viața publică și de Stat s'ar închide, iar Institutul ar trebui să se întoarcă la forma lui primitivă de asociație.

Pe vreo cale sau alta, Institutul e însă încredințat că cele două condiții de existență îi vor fi date. Statul sau instituții în măsură s'o facă îl vor ajuta. Va lucra pentru el, mai mult decât orice altceva,

---

avântul însuș luat de științele sociale care nu s'au bucurat până acum la noi — și poate nu numai la noi — de toată atenția cuvenită. Această atenție începe să se deștepte însă, și odată cu ea și interesul pentru Institutul Social Român, care le cultivă și le promovează. Ceeace le-a dat el, când aproape nimeni la noi nu le recunoștea, științele sociale îi vor întoarce, azi când, datorită lui, au ajuns preocuparea, obiectul de discuție sau disciplina urmărită cu nădejde, nu numai a specialiștilor.

ANEXE

ANEXE

I

ARHIVA PENTRU ȘTIINȚA ȘI REFORMA SOCIALĂ

ANUL I

870 pag. 160 lei (No. 1, 2, 3 epuizate)

I. STUDII:

REALITATE, ȘTIINȚĂ ȘI REFORMĂ SOCIALĂ, CÂTEVA
INDICAȚIUNI ASUPRA METODEI, de *D. GUSTI*.

IDEILE FUNDAMENTALE ALE CULTURII SOCIALE CON-
TIMPORANE, de *VASILE PÂRVAN*.

MAGISTRATURA, de *CORNELIU BOTEZ*.

UN TESTAMENT DE POLITICĂ AGRARĂ, de *MAXIMILIAN
POPOVICI*.

POPULAȚIA BASARABIEI 1812—1918, de *I. NISTOR*.

ORGANIZAREA COMERȚULUI EXTERIOR ÎN EPOCA DE
TRANZIȚIE, de *VIRGIL N. MADGEARU*.

CASELE DE PENSIUNE ALE ÎNTREPRINDERILOR PARTI-
CULARE ȘI ASIGURAREA FUNCȚIONARILOR, de *M. SA-
NIELEVICI*.

PROBLEMA REPREZENTĂRII MINORITĂȚILOR, de *ANIBAL
TEODORESCU*.

DEPUNEREA SPRE FRUCTIFICARE ÎN BĂNCILE NOASTRE
COMERCIALE, de *VICTOR SLĂVESCU*.

CHESTIUNEA ÎMBUNĂTĂȚIRII LOCUINȚELOR ȘI A SIS-
TEMATIZĂRII CAPITALEI, de *SP. CEGĂNEANU*.

- POPULAȚIA BASARABIEI 1812—1918, de *I. NISTOR*.
 CULTURA ROMÂNEASCĂ ȘI MINORITĂȚILE NAȚIONALE
 DIN TRANSILVANIA, de *ION MATEIU*.
 ARMATA ȘI NOUILE CURENTE DE CULTURĂ SOCIALĂ,
 de *Col. I. MANOLESCU*.
 REFACEREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI, de *COSTIN STOI-
 CESCU*.
 RESPONSABILITATEA STATULUI ȘI NOUA CONCEPȚIE
 DE DESPĂGUBIRI PENTRU DAUNELE DE RĂSBOIU, IN
 DOCTRINA ȘI LEGISLAȚIA FRANCEZĂ, de *CORNELIU
 BOTEZ*.
 ÎMBUNĂȚĂȚIRILE FINANCIARE ÎN NOUA FAZĂ A ORGA-
 NIZĂRII AGRARE, de *A. NASTA*.
 ȘTIINȚA ȘI PRACTICA STATISTICII, de *NICOLAE TABA-
 COVICI*.
 REFORME MUNCITOREȘTI, de *AN. GUSTI*.
 L'ART DE SE CONDUIRE ET DE CONDUIRE DANS LA
 SOCIÉTÉ, de *V. CONTA*.
 CONTRIBUȚIUNI PENTRU O MAI BUNĂ ÎMPĂRȚIRE A
 DREPTĂȚII, de *ANDREI RĂDULESCU*.
 CUM SĂ PRIVIM CHESTIUNEA SISTEMATIZĂRII BUCU-
 REȘTIULUI, de *Ing. CINCINAT I. SFINȚESCU*.
 MORTALITATEA INFANTILĂ A POPULAȚIEI ROMÂNIEI,
 LA ÎNCEPUTUL VEACULUI AL XX-lea, STUDIU ELE-
 MENTAR DE STATISTICĂ MATEMATICĂ, de *M. SANIE
 LEVICI*.

II. ARHIVA LEGISLATIVĂ:

- REORGANIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI AGRICOL ÎN RO-
 MÂNIA, de *C. SANDU-ALDEA*.
 INCONSECVENȚE ÎN DECRETUL-LEGE ELECTORAL, de
MIHAIL MANOILESCU.
 LEGI PENTRU SCHIMBAREA UNOR ARTICOLE DIN LEGEA
 PENTRU ORGANIZAREA MESERIILOR, CREDITULUI ȘI
 ASIGURĂRIILOR MUNCITOREȘTI, de *N. GHIULEA*.
 REPREZENTAREA MINORITĂȚILOR ÎN ROMÂNIA, de *ANI-
 BAL TEODORESCU*.
 ORGANIZAREA COOPERĂȚIEI ORĂȘENEȘTI ÎN ROMÂNIA,
 de *N. GHIULEA*.

REFORMA ȘCOLARĂ-PĂRERI ASUPRA INVĂȚĂMÂNTULUI
ELEMENTAR, de GR. TĂBĂCARU.

ANTEPROIECTUL DE LEGE GENERALĂ PENTRU INDE-
PENDENȚA COMUNELOR, JUDEȚELOR ȘI PENTRU DES-
CENTRALIZAREA ADMINISTRATIVĂ, ÎNTOCMIT DE CER-
CUL DE STUDII AL PARTIDULUI LIBERAL — STUDIU
CRITIC, de N. IOAN.

REFORMA AGRARĂ ÎN DIFERITE ȚINUTURI ALE ROMĂ-
NIEI, de G. IONESCU-ȘIȘEȘTI.

PROTECȚIA COPIILOR ÎN ROMÂNIA, ÎN LEGĂTURĂ CU
ASIGURĂRILE MUNCITOREȘTI, de Dr. S. GRACOSKI.

LEGISLAȚIA ȘCOLARĂ RUSEASCĂ ÎN LEGĂTURĂ CU ÎN-
VĂȚĂMÂNTUL DIN BASARABIA, de V. HAREA.

III. ARHIVA DOCUMENTARĂ:

TALIA ȘI PERIMETRUL, TINERILOR CLASEI 1893, STUDIU
DE ANTROPOMETRIE, de NICOLAE TABACOVICI.

PROGRAMUL POLITICII SOCIALE DUPĂ DEBATERILE
CONGRESULUI SOCIALIST DELA WUERZBURG, de IOAN
SETLACEC.

O ÎNȚEPRINDERE FINANCIARĂ A BUCOVINEI, de VIC-
TOR SLĂVESCU.

TRATATUL DE PACE DELA BUCUREȘTI, de ALEX. ȘTE-
FĂNESCU.

CÂTEVA AMELIORAȚIUNI NECESARE CU PRIVIRE LA
ASISTENȚA ALIENAȚILOR ÎN ROMÂNIA, de P. PARHON.
OBȘTIILE DE ARENDARE ȘI DE IMPROPRIETĂRIRE, de
IONESCU-ȘIȘEȘTI.

ASPECTUL SOCIAL AL CONTRACTULUI COLECTIV DE
MUNCĂ, de AN. GUSTI.

ASUPRA MORTALITĂȚII ȘI MORBIDITĂȚII COPIILOR DIN
VECHIUL REGAT, de Dr. M. MANICATIDE.

INDUSTRIA LEMNULUI ÎN BUCOVINA, de Ing. N. M. GHI-
ȚESCU.

ADĂPOSTURILE DE COPII, de VLADIMIR GHIDIONESCU.
BASARABIA LA CONFERINȚA DE PACE, de G. NĂSTASE.

IV. MIȘCAREA IDEILOR:

PROBLEMA NAȚIUNII, de D. GUSTI.

V. RECENZII:

E. Gruner; Georg Mehlis; Dr. K. Kuczynski; I. Tutuc; Fabian Society in London; P. C. Georgescu-Delafraş; Inginer Stavri C. Cunesco; Balcanicus; Pr. Dr. A. Ischirkoff; Milan Markoff; Dr. Mişef; E. Kupfner; Iw. Mich. Mintschew; F. Buisson; Const. Seineanu; Législation allemande pour le territoire belge occupé; Romulus P. Voinescu; Prof. Dr. Ischirkoff; Emile Vandervelde; N. Lenin; Eduard Bernstein; Leopold von Wiese; L. Borrel; Dr. Iosefa Ioteyko; Dr. Gheorghe Ciuhandu; Abecedarul Ministerului din timpul războiului; Joseph Barthélemy; Otto Bauer; Emil Hammacher; Gaston Richard; Pohle; Marcel Chollet.

VI. BULETINUL ASOCIAȚIEI PENTRU STUDIUL ȘI REFORMA SOCIALĂ.

ANUL II

618 pag. 160 lei

I. STUDII:

PRINCIPII DE ORGANIZARE ADMINISTRATIVĂ A AR DEALULUI, de *VICTOR ONIȘOR*.
 PROBLEMA FEMINISMULUI — O SISTEMATIZARE A ELEMENTELOR EI, de *CALYPSO C. BOTEZ*.
 CONTRIBUȚIE PRIVITOARE LA NUMĂRUL POPULAȚIEI ÎN ȚĂRILE ROMÂNEȘTI LA 1810, de *ȘTEFAN CIOBANU*.
 PRINCIPII DE REORGANIZARE A SENATULUI, de *ANIBAL TEODORESCU*.
 POLITICA SOCIALĂ, de *N. GHIULEA*.
 CENTRALIZARE ȘI DESCENTRALIZARE, de *M. VĂRARU*.
 MORTALITATEA POPULAȚIEI GENERALE A ROMÂNIEI ÎN PRAGUL VEACULUI AL XX-lea, STUDIU ELEMENTAR DE STATISTICĂ MATEMATICĂ, de *M. SANIELEVICI și N. PRAPORGESCU*.
 MĂSURI FINANCIARE EXTRAORDINARE, de *VIRGIL N. MADGEARU*.
 ÎNRĂURIREA REFORMEI AGRARE ASUPRA PRODUCȚIEI AGRICOLE ÎN ROMÂNIA ÎNTREGITĂ, de *G. CIPAIANU*.
 FILOZOFIA REVOLUȚIEI, de *P. ANDREI*.

II. ARHIVA LEGISLATIVĂ:

PROIECT DE LEGE PENTRU DEȘCENTRALIZAREA MINISTERULUI INȘTRUCȚIUNII PUBLICE, ELABORAT DE ASOCIAȚIA GENERALĂ A CORPULUI DIDACTIC DIN ROMÂNIA (secția Iași).

REFORMA ELECTORALĂ, de *DIMITRIE XENOPOL*.

ASUPRA DISPOZIȚIILOR CONȘTITUȚIONALE PRIVITOARE LA DREPTUL DE PROPRIETATE, de *AL. COSTIN*.

CÂTEVA CONȘDERAȚIUNI ASUPRA MĂSURILOR PREVENTIVE ȘI DE AJUTOR IN CAZ DE MUNCĂ IN VEDEREA UNEI NOUI LEGIFERĂRI, de *Dr. EMIL GHEORGHIU*.

REFORMA ELECTORALĂ, de *DIMITRIE XENOPOL*.

III. ARHIVA DOCUMENTARĂ:

CONȘTRIBUȚIUNI LA CUNOAȘTEREA GOSPODĂRIEI ȚĂRANULUI ROMÂN, de *A. NASTA*.

O VECHIE INTREPRINDERE FINANCIARĂ DIN BUCOVINA, de *VICTOR SLĂVESCU*.

IV. MIȘCAREA IDEILOR:

COMUNISM, SOCIALISM, ANARHISM, SINDICALISM ȘI BOLȘEVISM. — CLASIFICAREA SISTEMELOR PRIVITOARE LA SOCIETATEA VIITOARE, de *D. GUSTI*.

DIRECȚIUNILE ȘI TENDINȚELE SOCIALE IN MIȘCAREA PEDAGOGICĂ CONTIMPORANĂ, de *GR. TĂBĂCARU*.

V. RECENZII:

John Maynard Keynes; D'Estournelles de Constant; Th. G. Masaryk; M. I. Tugan Baranowsky; V. G. Simkhovitch; Georges Valois; Raoul Labry; Daniel Bellet; Times Engineering up.; Norman Angell; A. L. Galéot; J. W. Bienstock; L. Trotzky; I. Kessel; Richard Bovet-Grisel; Alexander Schwab; Pierre Dufrenne; Dr. I. Ghiulamila; Dr. Arthur Glaser; Ch. Andler; K. Kautsky; Georges Batault; Les conditions du travail dans la Russie des Soviets; Ch. Bouglé; Guy Grand, Piron, Puc, Vilfredo Pareto; C. Bouglé; I. G. Frazer.

VI. BULETINUL ASOCIAȚIEI PENTRU STUDIUL ȘI REFORMA SOCIALĂ.

ANUL III

751 pag. 160 lei

I. STUDII:

CONFESIUNI ASUPRA SPIRITULUI IN CARE S'A SCRIS ISTORIA ROMÂNILOR ȘI ASUPRA CHESTIUNII ȚĂRĂNEȘTI, de A. D. XENOPOL.

DREPTUL ȘI SOCIOLOGIA, de GEZA KISS.

REFORMA AGRARĂ IN CEHOSLOVACIA, de G. IONESCU-ȘIȘEȘTI.

ORGANIZAREA MUNCII IN RUSIA DUPĂ REVOLUȚIE.

CONSIDERAȚIUNI ASUPRA CONDUCERII ȘI ORGANIZĂRII LUPTEI NOASTRE SANITARE, de Dr. V. BABEȘ.

REVOLUȚIA BURGHEZĂ IN ROMÂNIA, I ERA NOUĂ: DESVOLTAREA SOCIALĂ A ROMÂNIEI DELA 1829 PÂNĂ LA 1866, ȘI NAȘTEREA OLIGARHIEI ROMÂNE de ST. ZELETIN.

REFORMA AGRARĂ DIN GEORGIA, de ȘERBAN VOINEA.

REVOLUȚIA BURGHEZĂ IN ROMÂNIA: DESVOLTAREA SOCIALĂ A ROMÂNIEI DELA 1866 PÂNĂ IN PREZENT: ERA MERCANTILISMULUI ROMÂN, de ST. ZELETIN.

CONTROLUL PREVENTIV AL CHELTUELILOR ȘI ARANJAMENTELOR STATULUI, de MIHAIL PAȘCANU.

II. ARHIVA LEGISLATIVĂ:

EXPLOATAȚIUNILE AGRICOLE FAȚĂ DE NOUILE IMPOZITE, de G. CIPĂIANU.

STATUL ȘI CRIZA LOCUINȚELOR, de DUILIU MARCU.

PĂREREA INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN (Secția Industrială) ASUPRA SOLUȚIONĂRII CRIZEI DE LOCUINȚE, IN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE LEGE PENTRU INCURAJAREA CONSTRUCȚIEI DE CLĂDIRI TRANCU-IAȘI.

LEGE PENTRU ALOCAREA LA ȚĂRANI A PĂMÂNTURILOR FONDULUI FUNCJAR AL STATULUI, IN GEORGIA.

DOUĂ ATITUTINI IN POLITICA SOCIALĂ ROMÂNEASCĂ, de M. SANIELEVICI.

CONSIDERAȚIUNI ASUPRA AUTONOMIEI UNIVERSITARE, de IULIAN TEODORESCU.

INDRUMAREA MEDICALĂ IN ALEGEREA MESERIEI, de Dr. GRIGORE GRAUR.

INTRODUCEREA BĂTĂII CA PEDEAPSĂ IN LEGISLAȚIA
NOASTRĂ PENALĂ, de *CORNELIU BOTEZ*.
IDEA MUNCII OBLIGATORII, de *ION DACU*.

III. ARHIVA DOCUMENTARĂ:

PROBLEMA LOCUINȚELOR, de *EMIL PRAGER*.
INVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR IN STATELE-UNITE, de
NICOLAE PETRESCU.
PROPAGANDA UNGUREASCĂ IN CONTRA ROMÂNIEI LA
LIGA NAȚIUNILOR, de *VASILE STOICA*.

IV. MIȘCAREA IDEILOR:

SFĂRȘITUL UNEI MARI IMPĂRĂȚII, de *EUGEN EHRlich*.
CONCEPȚIUNILE SOCIOLOGILOR AMERICANI, de *NICOLAE
PETRESCU*.
CASA CULTURII POPORULUI, de *Dr. GR. ANTIPA*.
VALUTA: CĂDEREA EUROPEI, de *ST. ANTIM*.

V. RECENZII:

Dr. Gr. Antipa; V. Pârvan; A. Laugier; G. Murgoci; Paul Fau-
conet; Karl Marx în lumina cercetărilor recente; Gh. Ellwood;
Dr. Paul Haufmann; Prof. Dr. von Tysska; Science of Legal
Method, select essays by various authors, modern legal philo-
sophy series, vol. IX; K. Marx; Norman Angell; Ch. Lalo; D.
Drăghicescu; Lucien Deslinières; Edmond Laskine; Dr. Ernst
Mandicevski; Constant Georgescu; Memorio- mania generalilor:
Erich Ludendorff; Religion und Sozialismus; Felice Vinci;
Friedrich Muckle; Bănescu P. Eugeniu; J. Caillaux; Joseph
Mazzarella; Szana Dr. Alexander; James Mark Baldwin.

VI. BULETINUL INTITUTULUI SOCIAL ROMÂN.

ANUL IV

538 pag. 200 lei

I. STUDII:

CONTRIBUȚIUNI LA REZOLVAREA CRIZEI ECONOMICE,
de *ARISTIDE BLANK*.

- RASSA, CULTURA, NAȚIONALITATEA IN FILOZOFIA ISTORIEI, de C. RĂDULESCU-MOTRU.
- REVOLUȚIA BURGHEZĂ IN ROMÂNIA; REVOLUȚIA AGRARĂ ȘI PREFACERILE CLASEI ȚĂRĂNEȘTI, de ST. ZELETIN.
- DOUĂ TENDINȚE IN DESVOLTAREA ȘTIINȚELOR, de D. POMPEIU.
- ELEMENTE DE DIFERENȚIERE NAȚIONALĂ IN SOCIETATE: LIMBA, de NICOLAE PETRESCU.
- ROMÂNIA ȘI OCROTIREA MINORITĂȚILOR LA 1913, de N. DAȘCOVICI.
- PARTIDUL POLITIC, de D. GUSTI.
- REFACEREA ECONOMICĂ PRIN EXPLOATAREA INTENSIVĂ A PETROLULUI, de Ing. MIHAIL MANOILESCU.
- «POLITICA» LUI ARISTOTEL, de ST. BEZDECHI.
- PROBLEMA NOASTRĂ MONETARĂ, de AL. S. PENESCU.
- KARL MARX ȘI CHESTIA SOCIALĂ, de EUGEN EHRlich.
- BAZA PEDAGOGICĂ A REORGANIZĂRII INVĂȚĂMÂNTULUI, de G. G. ANTONESCU.
- PROBLEMA CLASIFICĂRII SOCIETĂȚILOR, de MIHAI D. RALEA.

II. ARHIVA LEGISLATIVĂ:

- STATUTUL INTEGRAL AL FUNCȚIONARIILOR PUBLICI, de ANIBAL TEODORESCU.
- ALEGEREA LIBERĂ A MEDICILOR, de Dr. GR. GRAUR.

III. ARHIVA DOCUMENTARĂ:

- ROLUL MAREI PROPRIETĂȚI IN EVOLUȚIUNEA TEHNICĂ A AGRICULTURII ROMĂNEȘTI, de C. MIHĂILESCU.
- NOTE ASUPRA MIȘCĂRII ȚĂRĂNEȘTI IN DANEMARCA, de ST. BEZDECHI.
- INTERVENȚIA DE STAT IN INDRUMAREA TEHNICĂ A AGRICULTURII NOASTRE, de C. MIHĂILESCU.
- PROGRAMUL PARTIDULUI NAȚIONAL ITALIAN FASCIST, de EM. BUCUȚA.
- O ISTORIE ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A RĂȘBOIULUI, de D. MITRANY.
- CONSIDERAȚIUNI ASUPRA CONFLICTULUI UNIVERSITAR, de Prof. DR. IACOBVICI.
- PROBLEMA MINORITĂȚILOR NOASTRE—UNGURII, SECUII DIN ROMÂNIA, de VASILE STOICA.

IV. REVISTA ECONOMICĂ:

MIȘCAREA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ 1922, ROMÂNIA,
de PAUL GRECIANU.

V. REVISTA GENERALĂ:

MIȘCAREA FEMINISTĂ, de CALYPSO BOTEZ.

VI. MIȘCAREA IDEILOR:

CĂTRE STUDENȚI, DESPRE CEVA DEPE ACEST PĂMÂNT,
de RAMIRO ORTIZ.

NOUI PRINCIPII DE REFORMĂ A INVĂȚĂMÂNTULUI—
CE ESTE ȘCOALA UNITARĂ A MUNCII? de ST. ZELETIN.

VII. RECENZII:

Dietrich Schaefer; H. Cunow; Gustav Mayer; Ludwig Stein; Dr. Karl Brinkmann; K. Kautsky; Giorgio del Vecchio; Giorgio del Vecchio; M. D. Ralea; Charles Turgeon et Charles-Henry Turgeon; R. A. Muray; «Manchester Guardian Commercial», No. 1 din 2 Aprilie 1922; «Ancheta industrială»; Ilie Moscovici; C. Bouglé; Georges Lachapelle; Conrad Lange; Dr. Georg Burkhardt; P. Andrei; Mihail Manoilescu; R. Worms; Maurice Delafosse; Th. G. Masaryk; Constantin D. Bușilă; M. Văraru; C. Hălăceanu; Jean Carrère; Wilhelm Wundt; Dr. Ed. Claparède; Fr. Géný; Prof. Dr. Max Schmidt; L. Levy Bruhl; C. Bouglé; E. Bréhier, H. Delacroix et D. Parodi; Nicolae Petrescu; G. F. Hartlaub; M. Barasch; Giacomo Acerbo; Nicu Cotlarciuc.

VIII. REVISTA REVISTELOR.

IX. BULETINUL INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN.

X. NOTE BIBLIOGRAFICE.

XI. FAPTE ȘI INFORMAȚIUNI.

ANUL V

583 pag. 240 lei

I. STUDII:

LA SOCIOLOGIE FRANÇAISE CONTEMPORAINE, de C.
BOUGLÉ.

PARTIDELE POLITICE, de P. P. NEGULESCU.
 EVOLUȚIA CLASELOR SOCIALE ÎN TRECEUTUL PRINCIPALELOR ROMÂNE, de IOAN C. FILITTI.
 STILURI FUNDAMENTALE, de LUCIAN BLAGA.
 LE BUREAU INTERNATIONAL DU TRAVAIL, de ALBERT THOMAS.
 PROBLEMA METODEI ÎN SOCIOLOGIE, de P. ANDREIU.
 ÎNCEPUTURILE INDIVIDUALISMULUI, de ST. ZELETIN.

II. ARHIVA DOCUMENTARĂ:

ASISTENȚA COMUNALĂ A COPIILOR GĂSIȚI, ORFANI ȘI SĂRACI ÎN BUCUREȘTI, de Dr. GH. BANU.
 MARILE BĂNCI ROMÂNEȘTI DIN ARDEAL, ÎN 1922, de VICTOR SLĂVESCU.
 MĂSURI LEGALE LUATE ÎN DIFERITE ȚĂRI DUPĂ RĂZBOIU, PENTRU DESVOLTAREA AGRICULTURII, ÎN COMPARAȚIE CU SITUAȚIA DIN ROMÂNIA, de G. IONESCU-SIȘEȘTI.
 PROCEDURA RECURSULUI LA S. N. ÎN MATERIE DE MINORITĂȚI, de N. DAȘCOVICI.

III. ARHIVA LEGISLATIVĂ:

ANTEPROIECTUL CODULUI PENAL ȘI ANTEPROIECTUL DE LEGE PENTRU REPRESIUNEA MINORILOR INFRACTORI.
 REFORMA DREPTULUI PENAL ȘI ANTEPROIECTUL CODULUI PENAL ROMÂN, de CORNELIU CHISELIȚĂ.
 APLICAREA DURATEI MUNCII DE 8 ORE ÎN ROMÂNIA, de N. GHIULEA.

IV. MIȘCAREA IDEILOR:

PROGRAM STUDENȚESC PENTRU ORGANIZAREA VIEȚII UNIVERSITARE.
 ȚĂRĂNISM ȘI MARXISM, de ST. ZELETIN.
 REFORMA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI, de ENACHE IONESCU.
 PROPAGANDA ÎN STRĂINĂTATE, de S. ȘERBESCU.
 STUDII MONETARE, de AURELIU ION POPESCU.
 OLIGARHIA ROMÂNĂ, de LOTAR RĂDĂCEANU.

V. RECENZII:

N. Iorga; Ștefan Ciobanu; Dr. Gr. Antipa; Savel Rădulescu; Jackson H. Ralston; J. Tchernoff; O. Hesnard; Max Weber; André Honnorat; Ce qui se passa réellement à Paris en 1918; G. Bogdan-Duică; Dr. P. Andreiu; Const. D. Bușilă; Dr. P. Cazacu; Problemele cooperăției române; Const. I. Karadja; Victor V. Bădulescu; Dr. Henry Hajnal; René Hubert; W. Ostwald; Emile Durkehim; Macleod Yearsley; Charles Lalo; Bernard Lavergne; René Favereille; D. Yovanowitsch; Ramsay Macdonald; A. Mousset; La réforme agraire en Roumanie et les optantes hongrois; Max Hildebert Boehm; La politique républicaine; Georges Lachapelle; Charles Rist.

VI. BULETINUL INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN.VII. BULETINUL SĂLI DE LECTURĂ.

ANUL VI

(Intâile două numere)

230 pag. 200 lei

I. STUDII:

TOMA GARRIGUE MASARYK, O CARACTERIZARE, de D. GUSTI.

LES ORIGINES DE L'ÉTAT ACTUEL DES NATIONALITÉS DANS LA GRANDE ROUMANIE, de N. IORGA.

ROLUL SOCIAL AL PROPRIETĂȚII MIJLOCII, de CONST. GAROFLID.

CRITERII SOCIALE IN FINANȚELE PUBLICE, de Ing. MIHAIL MANOILESCU.

PROBLEMELE ACTUALE ALE MIȘCĂRII COOPERATIVE MONDIALE, de GROMOSLAV MLADENATZ.

II. ARHIVA DOCUMENTARĂ:

MINORITATEA NOASTRĂ GERMANĂ, de VASILE STOICA.

PROCEDURA PENTRU PROTECȚIA MINORITĂȚILOR INAINTEA SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR, de S. ȘERBESCU.

ACTIVITATEA SERVICIULUI ASISTENȚEI INFANTILE DE PE LÂNGĂ CASA CENTRALĂ A ASIGURĂRILOR SOCIALE

DELA 1 NOEMVRIE — 1 IULIE 1924, de *Dr. HORIA SLOBOZEANU*.

III. ARHIVA LEGISLATIVĂ:

ANTEPROIECTUL DE LEGE PENTRU INVĂȚĂMÂNTUL SECUNDAR TEORETIC ȘI APLICAT (PRACTIC), de *AL. PROCOPOVICI*.

OBSERVAȚII LA PROBLEMA UNIFICĂRII CODULUI CIVIL, de *ERNEST MANDICEVSCHI*.

IV. MIȘCAREA IDEILOR:

OLIGARHIA ROMÂNĂ, de *LOTAR RĂDĂCEANU*.

V. RECENZII:

T. G. Masaryk; Die Neuordnung des preussischen höheren Schulwesens; G. Ionescu-Șișești; J. A. R. Marriot; Max Weber; John Maynard Keynes; Frédéric Brunet; Dimitrie G. Maxim; Paul Gille; Livius Lazăr; René Plevén; Giovanni Giolitti.

VI. BULETINUL INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN.

VII. BULETINUL SALII DE LECTURĂ.

II

PRELEGERILE PUBLICE ALE INSTITUTULUI
PUBLICATE IN VOLUM

NOUA CONSTITUȚIE A ROMÂNIEI

IN 23 PRELEGERI

536 PAGINI, 125 LEI

CUPRINSUL:

I. CONFERINȚE:

CUVÂNT DE DESCHIDERE, de D. GUSTI, *președintele Institutului Social Român.*

ISTORICUL CONSTITUȚIEI ROMÂNEȘTI, de N. IORGA, *profesor universitar, fost președinte al Camerei Deputaților.*

NEVOILE STATULUI MODERN ȘI CONSTITUȚIA ROMÂNIEI-MARI, de VINTILĂ BRĂTIANU, *Ministru de Finanțe.*

PUTEREA ȘI RESPONSABILITATEA GUVERNAMENTALĂ, de CONST. G. DISSESCU, *profesor universitar, fost ministru, președintele Comisiei pentru reforma Constituției.*

CONSTITUȚIA SOVIETICĂ ȘI CONSTITUȚIA DEMOCRATICĂ, de G. GRIGOROVICI, *fost senator.*

DREPTURILE FEMEII IN CONSTITUȚIA VIITOARE, de D-na CALYPSO C. BOTEZ, *profesoară, președinta Consiliului de conducere a femeilor române.*

PUTEREA LEGIUITOARE, de MIRCEA DJUVARA, *deputat.*

REFORMA PARLAMENTULUI, de VIRGIL MADGEARU, *profesor la Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale, deputat.*

- CONSILIUL DE STAT CU ATRIBUȚII LEGISLATIVE, de
*CEZAR PARTHENIU, profesor la Academia de Inalte studii
Comerciale și Industriale.*
- DREPTUL DE VOT ȘI REPREZENTAREA MINORITĂȚILOR,
de *D. XENOPOL, doctor în drept, avocat.*
- POLITICA ECONOMICĂ DE STAT ȘI CONSTITUȚIA, de *MI-
HAIL MANOILESCU, fost director general al Industriei și co-
misar general al expoziției-târg de mostre.*
- PUTEREA JUDECĂTOREASCĂ, de *ANDREI RĂDULESCU,
Consilier la Curtea de Apel, București, membru al Academiei Române.*
- LIBERTATEA PREȘII ȘI ORGANIZAREA EI IN VIITOAREA
NOASTRĂ CONSTITUȚIE, de *I. IONESCU-DOLJ, Consilier
la Inalta Curte de Casație.*
- CONCEPȚIILE ACTUALE ALE PROPRIETĂȚII ȘI CONSTI-
TUȚIA, de *ALEXANDRU COSTIN, magistrat la Tribunalul Ilfov.*
- SISTEMUL CONSTITUȚIONAL ANGLO-SAXON, de *EMIL MI-
CLESCU, Consilier la Inalta Curte de Casație, fost ministru.*
- VIITOAREA ORGANIZARE ADMINISTRATIVĂ A ROMÂNIEI,
de *ANIBAL TEODORESCU, profesor universitar.*
- BAZELE CONSTITUȚIONALE ALE ORGANIZAȚIUNII FINAN-
CIARE, de *PAUL GRECIANU, fost deputat.*
- MUNCA IN CONSTITUȚIE, de *M. SANIELEVICI, fost șef al
Serviciului de Actuarial dela Ministerul Industriei.*
- ORGANIZAȚIA BISERICESCĂ IN CONSTITUȚIE, de *R.
CÂNDEA, profesor universitar, Cernăuți.*
- ABUZURILE DE AUTORITATE ȘI GARANȚIILE CETĂȚE-
NEȘTI, de *GR. IUNIAN, fost deputat.*
- INVĂȚĂMÂNTUL IN VIITOAREA CONSTITUȚIE, de *I. NIS-
TOR, ministru al Bucovinei.*
- PRINCIPILE CONSTITUȚIEI NOUI, de *ROMUL BOILĂ, pro-
fesor universitar, Cluj.*
- PRESA IN VIITOAREA CONSTITUȚIE, de *CONST. BACAL-
BAȘA, președintele Sindicatului zariștilor.*
- INDIVID, SOCIETATE ȘI STAT IN CONSTITUȚIA VIITOARE,
de *D. GUSTI, profesor universitar, membru al Academiei Române.*

II. NOUILE CONSTITUȚII EUROPENE:

1. La Constitution de l'Empire allemand.
2. La Constitution fédérale autrichienne.
3. La Constitution belge révisée.
4. La Constitution de la République polonaise.

5. La Constitution de la République socialiste fédérative russe des Soviets.
  6. La nouvelle Constitution du royaume des Serbes, des Croates et des Slovènes.
  7. La Constitution de la République tchécoslovaque.
  8. Informațiuni bibliografice asupra textelor Constituțiilor.
-

DOCTRINELE PARTIDELOR POLITICE

IN 18 PRELEGERI

303 PAGINI, 125 LEI

PARTIDUL POLITIC, de *D. GUSTI*, profesor universitar, membru al Academiei Române.

DOCTRINA NAȚIONALISTĂ, de *N. IORGA*, profesor universitar, membru al Academiei Române.

CONCEPȚIA CONSERVATOARE ȘI PROGRESUL, de *C. RĂDULESCU-MOTRU*, profesor universitar, membru al Academiei Române.

DOCTRINA ȚĂRĂNISTĂ, de *VIRGIL MADGEARU*, profesor la Academia de Inalte studii Comerciale și Industriale.

LIBERALISMUL ECONOMIC, de *G. TAȘCĂ*, profesor universitar.

DOCTRINA LIBERALĂ, de *I. G. DUCA*, ministru al afacerilor străine.

DOCTRINA CONSERVATOARE, de *AL. MARGHILOMAN*, fost președinte al Consiliului de Miniștri.

SOCIALISMUL MARXIST ȘI EVOLUȚIA SOCIALĂ, de *ȘERBAN VOINEA*, publicist.

NEOLIBERALISMUL, de *M. MANOILESCU*, fost director general al Industriei și comisar general al expoziției-târg de mostre.

SOCIALISMUL DE STAT, de *I. RĂDUCANU*, profesor la Academia de Inalte studii Comerciale și Industriale.

SINDICALISMUL, de *N. IONESCU*, conferențiar la Universitatea din București.

ANARHISMUL, de *N. PETRESCU*, conferențiar la Universitatea din București.

SOLIDARISMUL SOCIAL-ECONOMIC, de *I. N. ANGHELESCU*, profesor la Academia de Inalte studii Comerciale și Industriale.

IDEOLOGIA ȘI TENDINȚELE POLITICE ALE MINORITĂȚII
MAGHIARE, de *GEZA KISS*, *fost rector al Universității din
Debrecin.*

IDEOLOGIA ȘI TENDINȚELE POLITICE ALE MINORITĂȚII
GERMANE, de *HANS OTTO ROTH*, *președintele partidului sas.*

SOLIDARISMUL POLITIC, de *M. POPOVICI*, *fost ministru.*

EVOLUȚIE ȘI REVOLUȚIE, de *M. DJUVARA*, *deputat.*

LUPTA DE CLASĂ ȘI TRANSFORMAREA SOCIALĂ, de *I.
MOSCOVICI*, *publicist.*

POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI

IN 19 PRELEGERI
706 PAGINI, 150 LEI

I. CONFERINȚE:

PREFAȚĂ, de D. GUSTI, *președintele Institutului Social Român.*
PRINCIPILILE ȘI SPIRITUL ULTIMELOR TRATATE DE
PACE, de MIRCEA DJUVARA, *deputat.*

CURTEA PERMANENTĂ DE JUSTIȚIE INTERNAȚIONALĂ,
de DEM. NEGULESCU, *profesor universitar, membru al Curții*
permanente de justiție internațională dela Haga.

TREI ANI DE ACTIVITATE A SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR,
de D. IANCOVICI, *expert la Societatea Națiunilor.*

IMPERIALISMUL ECONOMIC ȘI LIGA NAȚIUNILOR, de V.
N. MADGEARU, *profesor la Academia de Inalte studii Co-*
merciale și Industriale.

ORGANIZAREA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII, de GR. L.
TRANCU-IAȘI, *ministru al Muncii.*

SITUAȚIA FINANCIARĂ INTERNAȚIONALĂ DE DUPĂ RĂS-
BOIU, de GH. TAȘCĂ, *profesor universitar.*

CHESTIUNEA DUNĂRII, de GR. ANTIPA, *memburu al Acade-*
miei Române.

SITUAȚIA ECONOMICĂ CREATĂ ROMÂNIEI NOUI DE DUPĂ
RĂSBOIU, de VINTILĂ BRĂȚIANU, *foșt ministru de Finanțe.*

CONFEDERAȚIA DUNĂREANĂ, de A. CORTEANU, *foșt se-*
cretar general al Ministerului de Finanțe.

DUNĂREA ȘI COMISIILE EI, de EUGENIU P. BOTEZ.

PROBLEMA STRĂMTORILOR, de C. DIAMANDI, *ministru*
României la Paris.

PROBLEMA MINORITĂȚILOR, de IULIU MANIU, *fost președinte al Consiliului Dirigent.*

LA SOCIÉTÉ DES NATIONS, de ERIK COLBAN, *directorul secției minorităților în secretariatul Societății Națiunilor.*

PROPAGANDA ÎN STRĂINĂTATE, de N. IORGA, *membrou al Academiei Române, profesor universitar, fost președinte al Camerei Deputaților.*

PROBLEMA FRONTIERELOR ROMÂNEȘTI, de AL. VAIDAVOIVOD, *fost prim ministru.*

COOPERAȚIA INTELECTUALĂ NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ, de Dr. G. MARINESCU, *profesor universitar, membrou al Academiei Române.*

OPINIA PUBLICĂ ȘI SOCIETATEA NAȚIUNILOR, de E. PANGRATI, *președintele asociației române pentru Societatea Națiunilor, Rectorul Universității din București.*

LE BUREAU INTERNATIONAL DU TRAVAIL, de ALBERT THOMAS, *Directorul Biroului Internațional al Muncii.*

ORIGINA ȘI FIINȚA SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR (cu 2 adăuse: 1. Protocolul, 2. Sistem de bibliografie științifică a Societății Națiunilor), de D. GUSTI, *președintele Institutului Social Român, membrou al Academiei Române.*

II. DOCUMENTE:

1. Societatea Națiunilor.
2. Tratatete de pace.
3. Reparații.
4. Chestiunea minorităților.
5. Chestiunea strămtorilor.
6. Chestiunea Dunării.
7. Frontiere.
8. Alianțe.
9. Tablou de tratatete, convențiile și aranjamentele internaționale ale României, actualmente în vigoare.

Orice corespondență pentru Institutul Social Român să se adreseze la sediul său, în Calea Victoriei, 102. III București, unde se pot procura și anii «Arhivei».
